

Innovatieve zorgmodellen

Reablement – een deel van de oplossing?

Who am I?

Mike Jarrey

Brits-Belg Ergotherapeut

Docent en onderzoeker in Ergotherapie/Eerstelijnszorg

Doctoraatsstudent UGent/VUB: “Reablement in Vlaanderen – Implementatie perspectieven”

Lid van het Reable-netwerk

Brunel University London, UK (Bsc OT)

Jönköping University, Sweden (Msc OT)

But a very long time ago...

Verzorgende en later een Ergo in een Reablement team

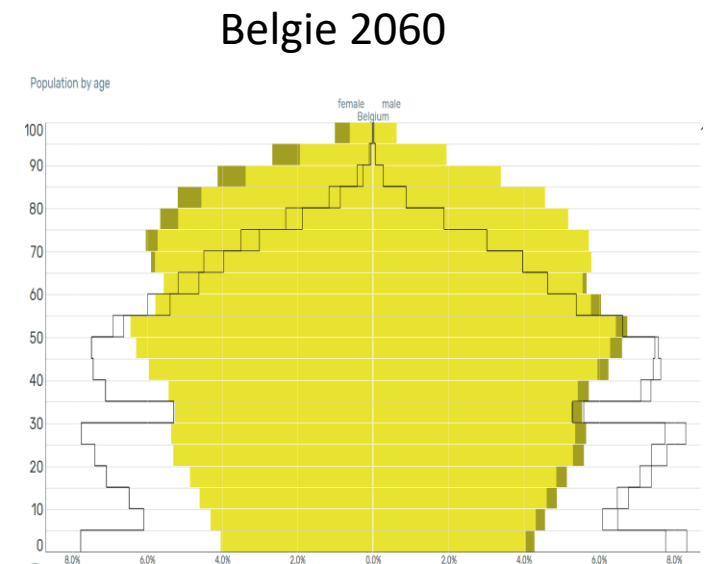
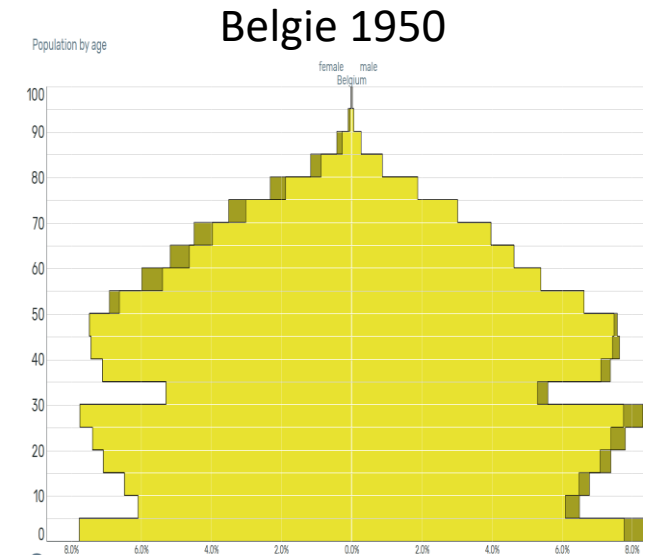

Some facts – hier starten we

- Maatschappelijke opgave
 - Bevolkingsveranderingen= meer behoeften, maar minder geld
 - Werkdruk in de zorg – financieel en qua tijd
- De uitgaven voor gezondheidszorg en langdurige zorg zullen tegen 2060 naar verwachting verdubbelen in de OESO-landen
- Compensatoire (traditionele) zorg = zorgarmoede
- We hebben nieuwe en innovatieve zorgmodellen nodig

Graphics: Gapminder Foundation

Rostgaard, T., Tuntland, H., & Parsons, J. (2023). *Reablement in long-term care for older people: International perspectives and future directions*. <https://doi.org/doi:>

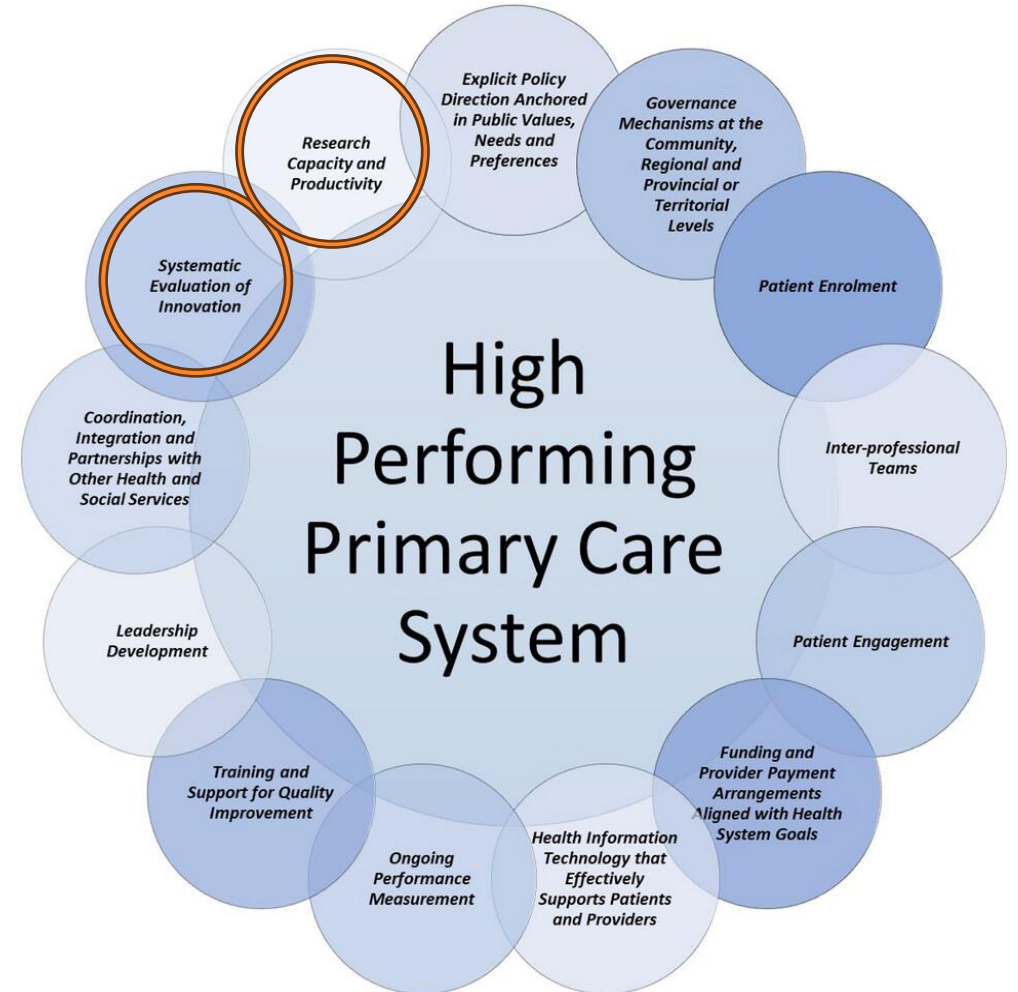
Some facts – hier starten we

- **Innovatie is niet het doel – kwaliteitsvolle gezondheidszorg is het doel.**
- Wat is innovatie in gezondheidszorg?
- “Een gezondheidsinnovatie is een **nieuwe of verbeterde oplossing** met het **potentieel om de vooruitgang te versnellen in het aanpakken van onvervulde gezondheidsbehoeften.**” (WGO 2024)
- **Maar hoe zit het dan met evidence-based werken?**
- Kan iets “nieuws” evidence based zijn? Niet zonder onderzoek...

Een hoogwaardig en efficiënt eerstelijnszorgsysteem

- *Systematische evaluatie van innovatie*
- *Onderzoekscapaciteit en productiviteit*

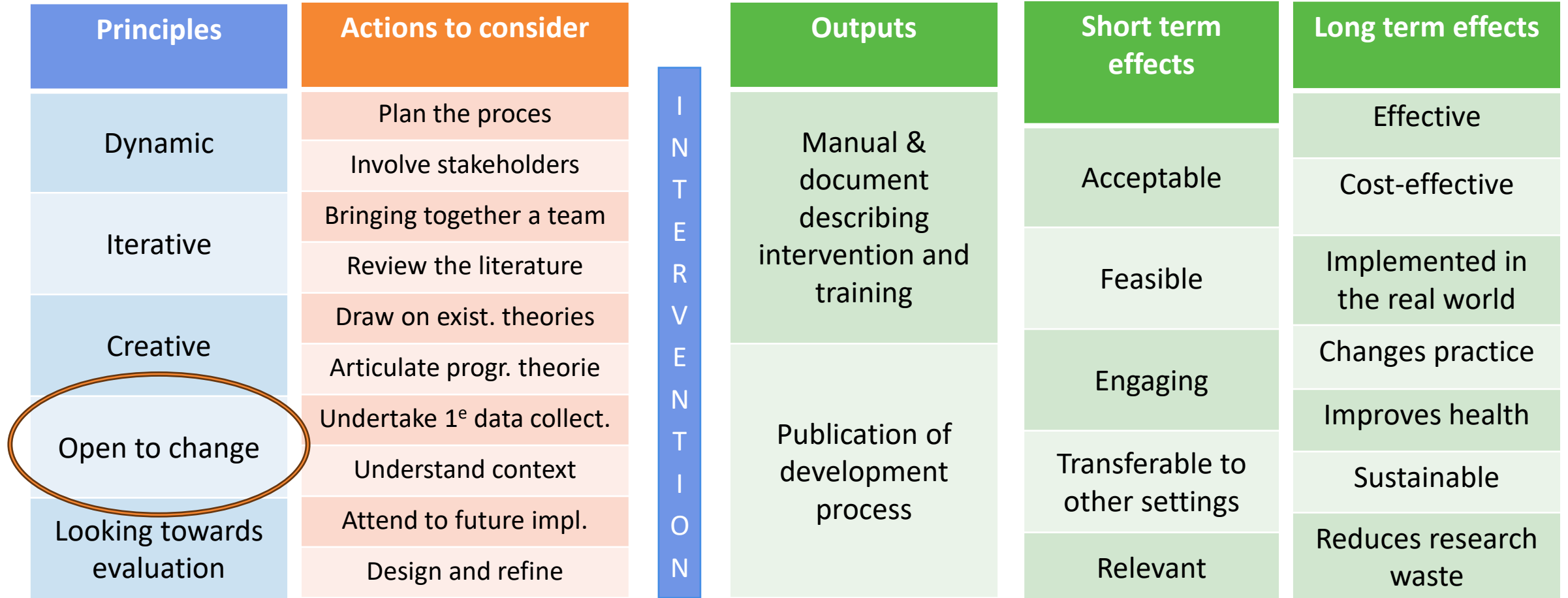
Aggarwal, M., Hutchison, B., Abdelhalim, R., & Baker, G. R. (2023). Building High-Performing Primary Care Systems: After a Decade of Policy Change, Is Canada “Walking the Talk?”. *The Milbank Quarterly*, 101(4), 1139-1190.

Context – bepalend

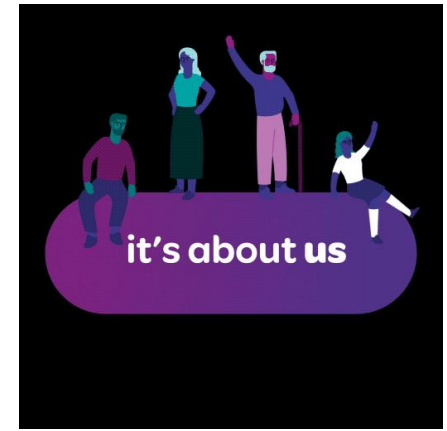
“Er is een groeiend besef dat de context waarin een interventie plaatsvindt een grote invloed heeft op de implementatieresultaten.”

Model for complex healthcare intervention implementation.

Samenvatting

- Maatschappelijke opgave - een feit
- Financiële context – een feit
- Uitdagingen in de zorg – een feit
- Innovatie is op zich het doel niet
- Innovatie gebeurt in samenwerking met onderzoek
- Context bepaalt hoe een innovatie er uit ziet
- “Wij” moeten open staan voor veranderingen
- (it’s all about us)

Waarom Reablement – (een deel van) de oplossing?

- Reablement is een Engelse term en kan vragen oproepen. Een echt goede Nederlandse vertaling is er niet
- Reablement is een manier van werken waarmee hulpverleners mensen met een zorg of ondersteuningsnood helpen hun eigen leven te leiden. Zoals ze dat zelf willen.
- Reablement is een nieuw innovatief persoonsgericht zorgmodel dat individuen helpt zich aan te passen aan gezondheid en leeftijdsgebonden veranderingen.
- Reablement biedt een antwoord op deze veranderingen door de behoefte aan langdurige zorg mogelijk te verminderen en zo een betere middelenverdeling mogelijk te maken.
- Reablement kan helpen om afhankelijkheden te voorkomen.
- Hervormingen in de vlaamse eerstelijnszorg betekenen dat het moment rijp is om verder te kijken naar de implementatie van zorgmodellen zoals Reablement.

Reablement – definitie

International definition – NL

Reablement is een **persoonsgerichte** en holistische aanpak die gericht is op het vergroten of behouden van de zelfstandigheid en **participatie van cliënten in dagelijkse en betekenisvolle activiteiten (thuis of in de gemeenschap)** en op het **verminderen van hun behoefte aan langdurige zorg en de bijbehorende kosten**.

Reablement bestaat uit meerdere bezoeken en wordt uitgevoerd door een **getraind multidisciplinair team**, gecoördineerd en ondersteund door een zorgprofessional, zoals een geregistreerde verpleegkundige, maatschappelijk werker of paramedisch professional.

Reablement diensten hebben gemeenschappelijke kenmerken, waaronder een uitgebreide beoordeling, een **doelgericht behandelplan** en **regelmatige evaluaties** van dit behandelplan. De doelen van cliënten kunnen worden bereikt door **training in dagelijkse activiteiten, het gebruik van woningaanpassingen en hulpmiddelen, en door het betrekken van het sociale netwerk van de cliënt**. Reablement is een inclusieve benadering, ongeacht leeftijd, fysieke capaciteit, diagnose of setting.

Reablement

A brief history

- **1960s–1970s:** Genoemd in Britse literatuur, gericht op functioneel herstel en herintegratie.
- **2002:** *Restorative care* geïntroduceerd in de VS; nadruk op doelen stellen samen met de patiënt.
- **2011:** Filosofie van reablement gedefinieerd – focus op herstel van zelfstandigheid i.p.v. enkel medische zorg.
- **2000s–2010s:** Programma's breiden uit in Australië, Nieuw-Zeeland en Scandinavië; gezien als *sociaal herstelmodel*.
- **Noords model:** "Hulp tot zelfhulp" – mensen in staat stellen zoveel mogelijk zelf te doen.
- **2015–2019:** Snelle groei; onderzoek naar teamwerking, familiebetrokkenheid en zorg voor o.a. mensen met dementie.
- **2018-:** Vlaamse onderzoek rond hervorming eerstelijnszorg – Self management, doelgerichte zorg, implementatie...
- **2020-:** Uitgebreid praktijkgericht onderzoek in Nederland rond Reablement en het begin in Vlaanderen

We weten wie Reablement doet...

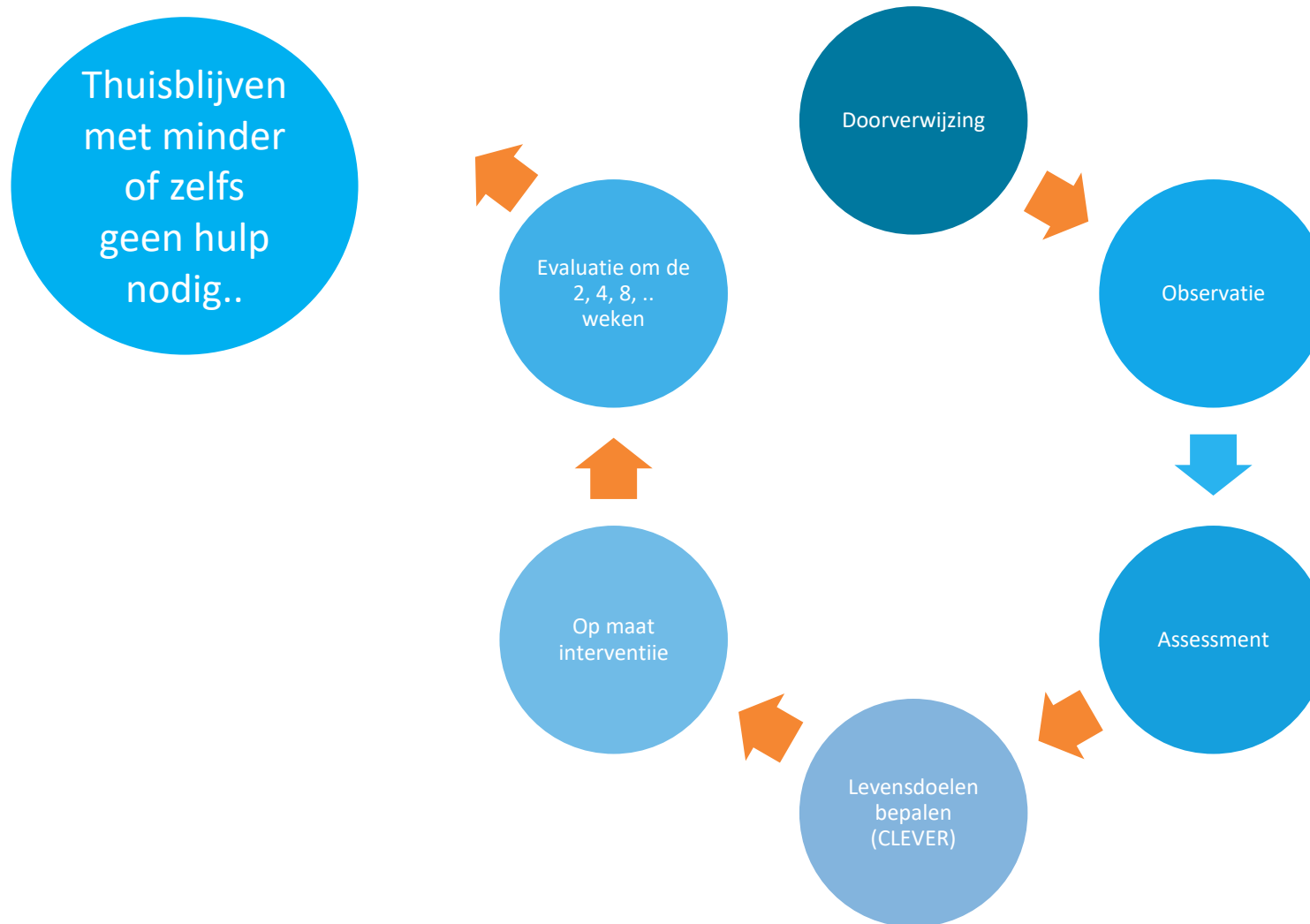
Een typisch Reablement team...

- Social worker/Maatschappelijk werker
- Occupational therapist/Ergotherapeut
- Reablement assistants
 - (Opgeleid verzorgende collegas)
- Kine/Verpleegkundige in sommige settings...

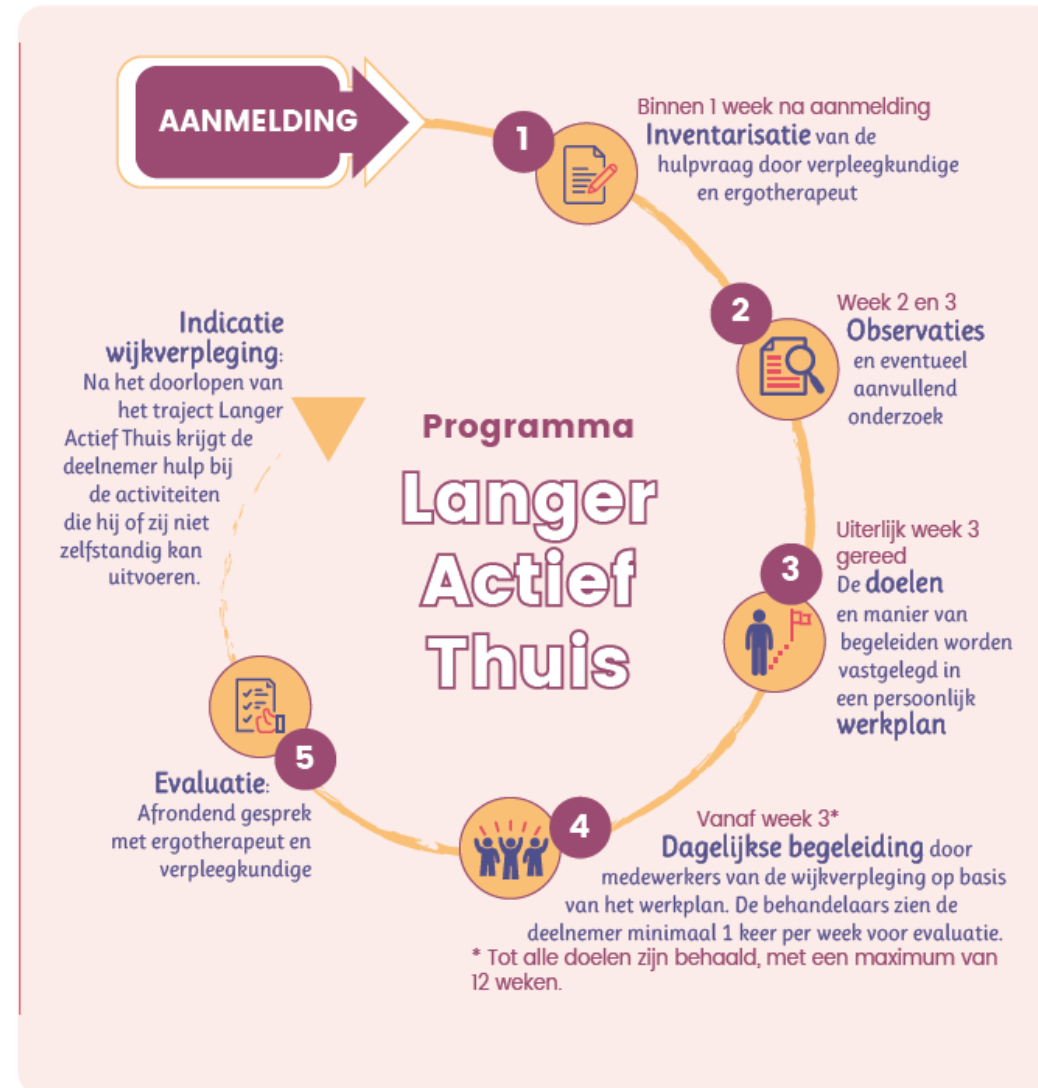
Hammersmith and Fulham (London)
Reablement Team

We kennen het typische Reablement-proces.

Voorbeeld van reablement interventie in NL context

Andere naam
Dezelfde principes
Context specifieke termen

Reablement – voorbeeld NZ

**Early Supported
Discharge teams**

**Managed and funded by
Acute Hospitals**

Objectives:

- 1. To reduce hospital length-of-stay**
- 2. To reduce readmissions**
- 3. To reduce long term home care**
- 4. To reduce institutionalisation**

**Restorative home
support**

**Contracted to Home
Care providers**

Objectives:

- 1. To enable older people to live in their own homes (ageing-in-place)**
- 2. To reduce institutionalisation**
- 3. To reduce carer sense of burden**

NEW HORIZONS

Reablement: supporting older people towards independence

FIONA ASPINAL¹, JON GLASBY², TINE ROSTGAARD³, HANNE TUNTLAND⁴, RUDI G. J. WESTENDORP⁵

Ageing & Society (2021), 1–13
doi:10.1017/S0144686X21001203

ARTICLE

Reablement in need of theories of ageing: would theories of successful ageing do?

Jette Thuesen^{1*} , Marte Feiring² , Daniel Doh³ and Rudi G. J. Westendorp⁴

Clotworthy et al. *BMC Geriatrics* (2021) 21:61
<https://doi.org/10.1186/s12877-020-01958-1>

BMC Geriatrics

RESEARCH ARTICLE

Open Access

Reablement through time and space: a scoping review of how the concept of 'reablement' for older people has been defined and operationalised

16 Mike Jarrey March 2025
Amy Clotworthy¹, Sasmita Kusumastuti¹ and Rudi G. J. Westendorp

RESEARCH PAPER

Effectiveness of Reablement: A Systematic Review

Efficacité de l'autonomisation : une revue systématique

ANNIE TESSIER, PHD
Researcher, Institut national d'excellence en santé et en services sociaux
Montréal, QC

Time-limited home-care reablement services for maintaining and improving the functional independence of older adults (Review)

Cochrane A, Furlong M, McGilloway S, Molloy DW, Stevenson M, Donnelly M

Article

A systematic review of the evidence on home care reablement services

Lynn Legg¹, John Gladman², Avril Drummond² and Alex Davidson³

Clinical Rehabilitation
1–9
© The Author(s) 2015
Reprints and permissions:
sagepub.co.uk/journalsPermissions.nav
DOI: 10.1177/0269215515603220
cre.sagepub.com

Ageing & Society (2019), 1–13
doi:10.1017/S0144686X18001770

REVIEW ARTICLE

Reviewing the reablement approach to caring for older people

Daniel Doh^{1*}, Ricki Smith¹ and Paula Gevers²

Reablement – evidence (internationaal)

- Waardering voor de rol van de verzorgende
 - Minder stress voor verzorgende collegas
 - Mensen worden meer zelfstandig en dus...
 - langer thuis blijven
 - Hoger levenskwaliteit
 - Minder kosten voor client en zorg
 - Vroegere ontslaan van ziekenhuis naar huis (transmural)
 - Minder tijd in ziekenhuis zelf (transmural)
 - Ingebed in zorgbeleid in VK, Denemark (2015), NZ, Australie, Noorwegen, Zweden en Canada
 - Reablement model uitgewerkt voor de Nederlandse context “I-Manage”
- Rooijackers TH, Zijlstra GAR, van Rossum E, Veenstra MY, Kempen GIJM, Metzelthin SF. Process evaluation of a reablement training program for homecare staff to encourage independence in community-dwelling older adults. *BMC Geriatr.* 2021;21(1):5.
 - Rooijackers TH, Kempen GIJM, Zijlstra GAR, van Rossum E, Koster A, Passos VL, Metzelthin SF. Effectiveness of a reablement training program for homecare staff on older adults' sedentary behavior: A cluster randomized controlled trial. *J Am Geriatr Soc.* 2021;69(9):2566-78.
 - Rostgaard, T., Tuntland, H., & Parsons, J. (2023). *Reablement in long-term care for older people: International perspectives and future directions.* <https://doi.org/doi:>
 - De Vos, R., Jarrey, M., & De Vriendt, P. (n.d.). *The impact of reablement on health economic outcomes in primary health care for community-dwelling older adults: A systematic review* [Unpublished manuscript]. Gerontology Department, Vrije Universiteit Brussel.
 - Mouchaers I, Verbeek H, Kempen GIJM, van Haastregt JCM, Vlaeyen E, Goderis G, Metzelthin SF. Development and content of a community-based reablement programme (I-MANAGE): A co-creation study. *BMJ Open* 2023;13:e070890.

Vertalen naar de Vlaamse context?

- **Overheid beleid?**
- Expertise?
- Onderzoek?
- De juiste stakeholders?
- Genoeg motivatie?

Waarden

Wat zijn de fundamentele overtuigingen over zichzelf en het leven?

Levensdoelen

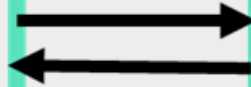
Wat zijn de levensdoelen van de hulpvrager?

Zorgdoelen

Welke zorgdoelen kan ik stellen in functie van het levensdoel?

Zorgplanning

Welke acties kunnen bijdragen tot het bereiken van het levensdoel/zorgdoel van de hulpvrager?

Waarden

Wat zijn de fundamentele overtuigingen over zichzelf en het leven?

Levensdoelen

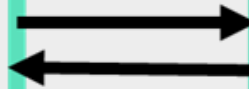
Wat zijn de levensdoelen van de hulpvrager?

Reablement Doelen

Welke Reablementdoelen kan ik stellen in functie van het levensdoel?

Reablement Plan

Welke acties kunnen bijdragen tot het bereiken van het levensdoel, Reablementdoel van de hulpvrager?

Vertalen naar de Vlaamse context?

- Overheid beleid?
- **Expertise?**
- Onderzoek?
- De juiste stakeholders?
- Genoeg motivatie?

Expertise?

- Goal oriented care – Academie voor de eerste lijn PhD Dagje Boeykens
- Implementatie wetenschap – Academie voor de eerste lijn PhD Ine Huybrechts
- Self management – Van de Velde en De Vriendt et al
- Tools om doelen te bepalen:
 - o.a. de CLEVER protocol – Van de Velde en De Vriendt et al
- ALIVIA – Departement Zorg Vlaamse overheid
 - tool voor levensdoelgerichte zorg zoals reablement
- Projecten-
 - NaHdine (Domniek Savio - afgelopen)
 - Reable Labs – Arteveldehogeschool (ook afgelopen)
- ZP3 projecten – belangrijk inzichten
- Reable – Labs Arteveldehogeschool
<https://www.arteveldehogeschool.be/nl/onderzoek/projecten/reable-labs>

RESEARCH ARTICLE

Goal-oriented care for patients with chronic conditions or multimorbidity in primary care: A scoping review and concept analysis

Dagje Boeykens^{1,2*}, Pauline Boeckxstaens^{3*}, An De Sutter⁴, Lies Lahousse⁵, Peter Pype^{6,7}, Patricia De Vriendt^{8,9,10}, Dominique Van de Velde^{1,10}, on behalf of the Primary Care Academy[†]

Open access

Research

BMJ Open Delineating the concept of self-management in chronic conditions: a concept analysis

Dominique Van de Velde,^{1,2} Freya De Zutter,¹ Ton Satink,³ Ursula Costa,⁴ Sara Janquart,¹ Daniela Senn,⁵ Patricia De Vriendt^{1,2,6}

Vertalen naar de Vlaamse context?

- Overheid beleid?
- Expertise?
- **Onderzoek?**
- De juiste stakeholders?
- Genoeg motivatie?

Verkenning van de vlaamse context voor Reablement

Bevindingen - Cliënt

Geen dag is hetzelfde

**Ik ben wat ik doe,
wat ik geworden
ben en waar ik
thuishoor**

**Het systeem
beslist, niet ik**

Verkenning van de vlaamse context voor Reablement

Bevindingen - Professionals

Kansen

Proces

Doelstellingen

Teamwerk

Behoeften

Capaciteiten van de cliënt

Motivatie van de cliënt

Context van de cliënt

Opleiding

Ervaring

Tools

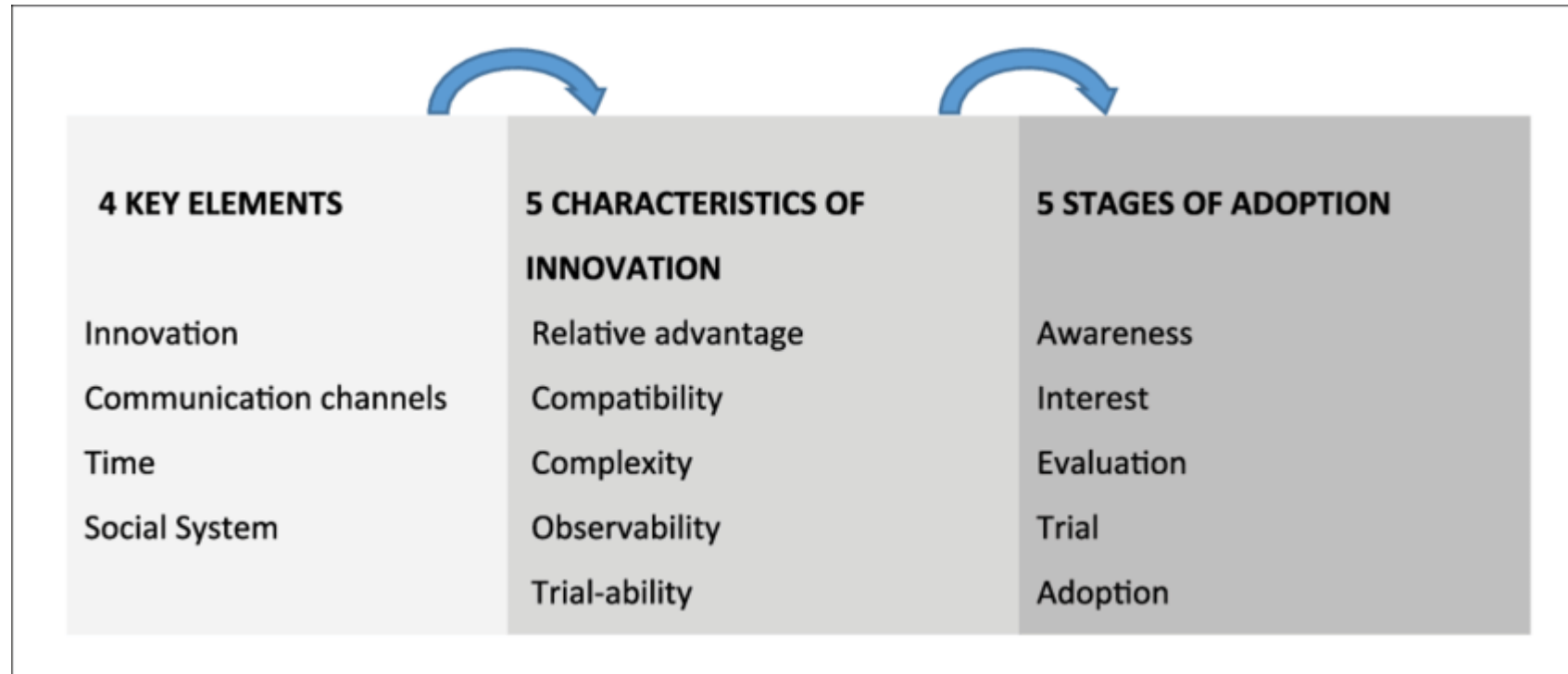

Uitdagingen

Financiën

Tijd

Rogers innovation theory + Reablement

Rogers theorie van innovatie + Reablement

Relatief voordeel?	Bevordert zelfstandigheid, vermindert langdurige zorgbehoeften en verhoogt de levenskwaliteit
Compatibiliteit?	Sluit goed aan bij waarden zoals autonomie en waardigheid, maar vraagt soms een cultuurverandering binnen zorgorganisatie
Complexiteit?	Concept kan ingewikkeld lijken voor zorgverleners zonder voorkennis. Opleiding en begeleiding zijn cruciaal voor succesvolle implementatie
Compatibiliteit?	De positieve effecten – zoals meer zelfstandigheid en minder zorguren – zijn meetbaar en zichtbaar.
Uitprobeerbaarheid?	Kan eerst op kleine schaal worden getest, bijvoorbeeld in een wijk of bij een specifieke doelgroep, voordat het breder wordt ingevoerd

Vertalen naar de Vlaamse context?

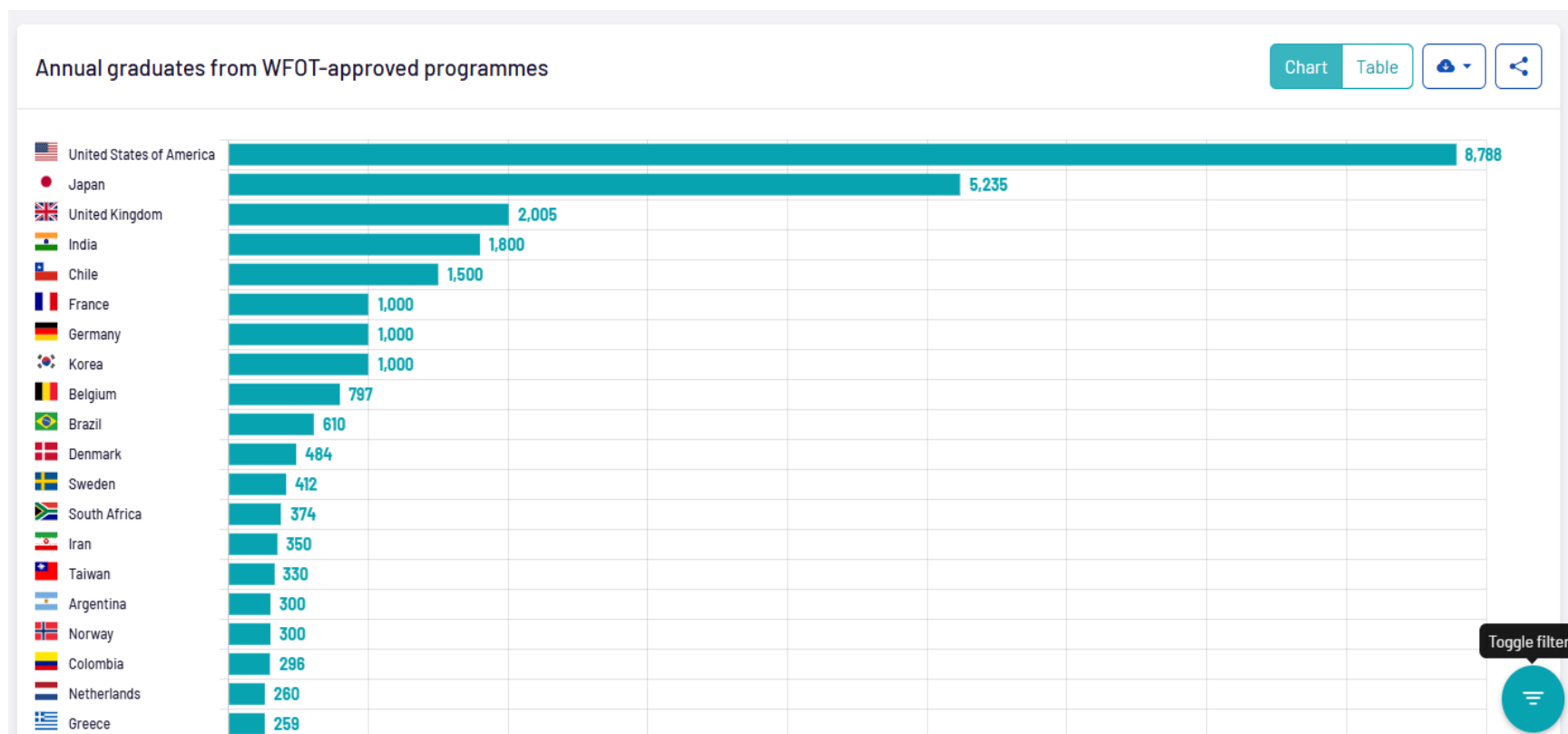
- Overheid beleid?
- Expertise?
- Onderzoek?
- **De juiste stakeholders?**
- Genoeg motivatie?

De juiste stakeholders?

- **Verpleegkundigen** – sterk aanwezig in de eerstelijns
- **Maatschappelijk werkers** – perfect profiel om een thuiszorg team te coördineren
- **Verzorgende** – opgeleid naar Reablement assistenten
- **Kinesitherapeuten** - herstel van mobiliteit en lichamelijke functies
- **Ergotherapeuten** –
 - uitvoeren van een grondig assessment (persoon, omgeving en dagelijks activiteiten)
 - samen met de cliënt opstellen van haalbare en betekenisvolle levensdoelen
 - adviseren over omgevingsaanpassingen die het dagelijks functioneren ondersteunen
 - begeleiden en coachen van Reablement assistants bij de uitvoering van het Reablement plan

“Evidence from research and practice suggests that the most successful reablement teams have occupational therapy” Social Care Institute of Excellence, 2020

Waar zijn de ergos?

World Federation of occupational therapists Human resources project 2024 www.wfot.org

Vertalen naar de Vlaamse context?

- Overheid beleid?
- Expertise?
- Onderzoek?
- De juiste stakeholders?
- **Genoeg motivatie?**

Motivatie? -enorm veel beweging in de sector

- Charter (R)evolutie van de zorg – 6 juni in Brussel
 - Oproep voor o.a. *“Versterking van de eerste en tweede lijn in hun transmurale rol”*
- Vlaamse/Federale overheid
 - Alivia – *tool om een team en een cliënt te verbinden*
 - ELZs - *het werk van lokale overheden, zorg- en hulpverleners beter op elkaar af te stemmen*
 - VIVEL – *kennis en expertise*
 - RIZIV - *interfederaal plan voor Geïntegreerde zorg*
- Hogescholen/Universiteiten
 - *Intensief onderzoek en onderwijs rond toekomstige eerstelijnszorg*
- Zorgorganisaties en mutualiteiten
 - *Duidelijke interesse in Reablement*

Wat houdt ons tegen?

- Een boodschap van de buren:

“Reablement heeft alleen kans van slagen als de organisatie en financiering van zorg wordt aangepast”

- Prof. dr. Silke Metzelthin, academische werkplaats Limburg ouderenzorg

Thank you

Mike.jarrey@arteveldehs.be

Visit the Reable Network:

Mike Jarrey

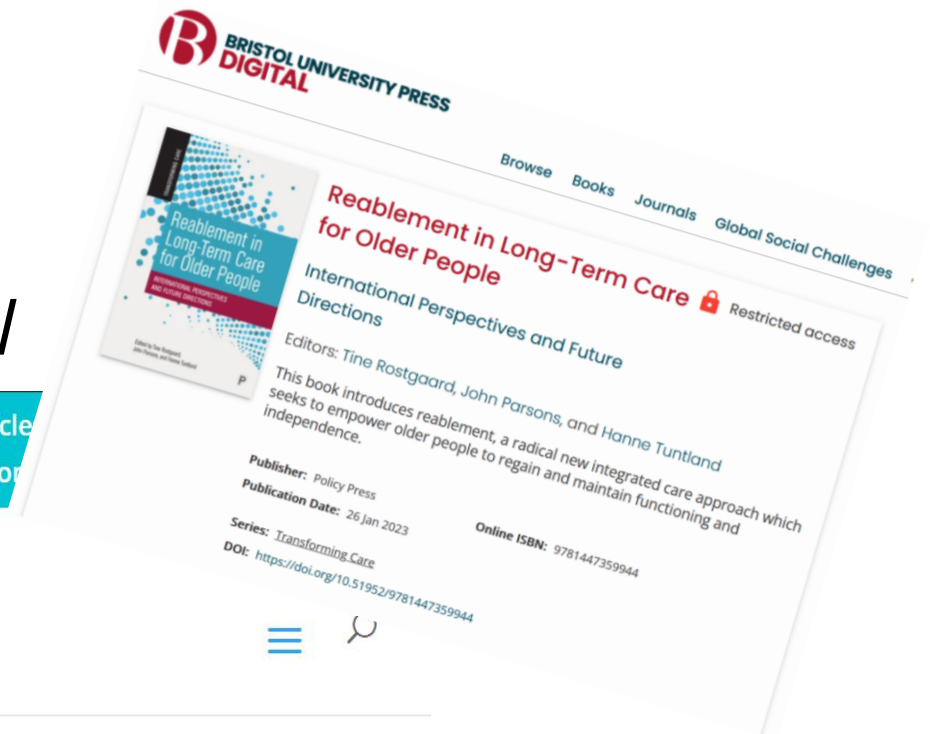
Lecturer/Researcher/Networker
Internationalisation Anchor ...

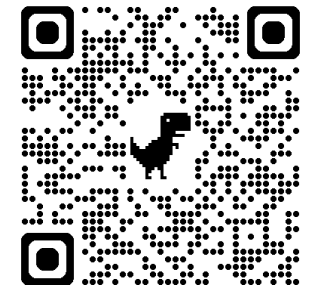
Reablement

Reable Network - <https://reable.auckland.ac.nz/>

ReAble Network ▾ Reablement news What is reablement? ▾ Participating Countries ▾ Current articles
Edited book – Reablement in Long-Term Care for Older People: International Perspectives and Future Directions

Reablement
Restorative home support, a
new approach.

References

- Aggarwal, M., Hutchison, B., Abdelhalim, R., & Baker, G. R. (2023). Building High-Performing Primary Care Systems: After a Decade of Policy Change, Is Canada “Walking the Talk?”. *The Milbank Quarterly*, 101(4), 1139-1190.
- Aspinall, F., Glasby, J., Rostgaard, T., Tuntland, H., & Westendorp, R. G. (2016). New horizons: Reablement-supporting older people towards independence. *Age and ageing*, 45(5), 574-578.
- Boeykens, D., Boeckxstaens, P., De Sutter, A., Lahousse, L., Pype, P., De Vriendt, P., ... & Primary Care Academy. (2022). Goal-oriented care for patients with chronic conditions or multimorbidity in primary care: a scoping review and concept analysis. *PLoS One*, 17(2), e0262843.
- Clotworthy, A., Kusumastuti, S., & Westendorp, R. G. (2021). Reablement through time and space: a scoping review of how the concept of 'reablement' for older people has been defined and operationalised. *BMC geriatrics*, 21(1), 1-16.
- Huber, M., Knottnerus, J. A., Green, L., Van Der Horst, H., Jadad, A. R., Kromhout, D., ... & Smid, H. (2011). How should we define health?. *Bmj*, 343.
- Hughes, J. C., Bamford, C., & May, C. (2008). Types of centredness in health care: themes and concepts. *Medicine, Health Care and Philosophy*, 11, 455-463.
- Metzelthin, S. F., Rostgaard, T., Parsons, M., & Burton, E. (2022). Development of an internationally accepted definition of reablement: a Delphi study. *Ageing & Society*, 42(3), 703-718.
- Rostgaard, T., Parsons, J., & Tuntland, H. (Eds.). (2023). *Reablement in Long-Term Care for Older People: International Perspectives and Future Directions*.
- Lancet, T. (2009). What is health? The ability to adapt. *The Lancet*, 373(9666), 781.
- World Health Organization. (2019). *Creating 21st century primary care in Flanders and beyond*.
- O'Cathain A, Croot L, Duncan E, et al. Guidance on how to develop complex interventions to improve health and healthcare. *BMJ Open* (2019);9:e029954. doi:10.1136/bmjopen-2019-029954
- Van de Velde, D., De Zutter, F., Satink, T., Costa, U., Janquart, S., Senn, D., & De Vriendt, P. (2019). Delineating the concept of self-management in chronic conditions: a concept analysis. *BMJ open*, 9(7), e027775.
- World Health Organization, & United Nations Children's Fund. (2021). *Primary health care measurement framework and indicators: monitoring health systems through a primary health care lens*. World Health Organization.
- WHO, W. (1948). WHO definition of health. *Preamble to the Constitution of the World Health Organization*.

Reablement (extra references)

References

- Andersson Elffers Felix. Reablement: een goede dag op eigen kracht. Utrecht; 2022.
- Clotworthy, A., Kusumastuti, S., & Westendorp, R. G. (2021). Reablement through time and space: a scoping review of how the concept of 'reablement' for older people has been defined and operationalised. *BMC geriatrics*, 21(1), 1-16.
- Metzelthin, S. F., Rostgaard, T., Parsons, M., & Burton, E. (2022). Development of an internationally accepted definition of reablement: a Delphi study. *Ageing & Society*, 42(3), 703-718.
- Rostgaard T, Parsons J, Tuntland HE. Reablement in long-term care for older people. International perspectives and future directions. Bristol, UK: Policy Press; 2023.
- Buma LE, Vluggen S, Zwakhalen S, Kempen GJIM, Metzelthin SF. Effects on clients' daily functioning and common features of reablement interventions: a systematic literature review. *Eur J Ageing* 2022;19(4):903-29.
- Rooijackers TH, Zijlstra GAR, van Rossum E, Veenstra MY, Kempen GJIM, Metzelthin SF. Process evaluation of a reablement training program for homecare staff to encourage independence in community-dwelling older adults. *BMC Geriatr*. 2021;21(1):5.
- Rooijackers TH, Kempen GJIM, Zijlstra GAR, van Rossum E, Koster A, Passos VL, Metzelthin SF. Effectiveness of a reablement training program for homecare staff on older adults' sedentary behavior: A cluster randomized controlled trial. *J Am Geriatr Soc*. 2021;69(9):2566-78.
- Rooijackers TH, van Rossum E, Zijlstra GAR, Kempen GJIM, Passos VL, METZELTHIN SF. Effectiveness of a reablement training program on self-efficacy and outcome expectations regarding client activation in homecare staff: A cluster randomized controlled trial. *Geriatr Nurs*. 2022;43:104-12.
- Rooijackers TH, Metzelthin SF, van Rossum E, Kempen GJIM, Evers SMAA, Gabrio A, et al. Economic evaluation of a reablement training program for homecare staff targeting sedentary behavior in community-dwelling older adults compared to usual care: A cluster randomized controlled trial. *Clin Interv Aging*. 2021;16:2095-109.
- Mouchaers I, Verbeek H, Kempen GJIM, van Haastregt JCM, Vlaeyen E, Goderis G, Metzelthin SF. Development and content of a community-based reablement programme (I-MANAGE): A co-creation study. *BMJ Open* 2023;13:e070890.
- Living-Labs: <https://www.rathenau.nl/nl/werking-van-het-wetenschapssysteem/living-labs-nederland>
- Parsons, M., et al. (2017). "Randomised trial of restorative home care for frail older people in New Zealand." *Nursing Older People* 29(7): 27-33.